

Vejledning for valgfaget arbejdskendskab

På denne side finder du læsevejledninger for faget kristendomskundskab. Vejledningen indeholder blandt andet en beskrivelse af undervisningens tilrettelæggelse og indhold og en uddybning af fagets kompetenceområder.

Fold alle afsnit ind ✖

---

1. Arbejdskendskabs identitet og rolle

Faget arbejdskendskab er kendetegnet af et indhold, der skal udvikle og kvalificere elevernes forudsætninger i forhold til deres fremtidige muligheder på arbejdsmarkedet. I fagets praktiske aktiviteter får eleverne konkret kendskab til arbejdsmarkedets indhold og forhold. Sammen med de oplevelser og erfaringer, eleverne hermed får i praksis, skal fagets øvrige elementer medvirke til at udvide, styrke og præcisere elevens perspektiver på kommende job og karriere.

Undervisningen omfatter desuden både teoretisk viden om og forskellige perspektiver på arbejdsmarkedets historiske og aktuelle udvikling. Endvidere indgår kendskab til vilkår og betingelser, der kan knytte sig til arbejde inden for forskellige brancher og erhverv.

Den øgede globalisering og udviklingen af nye teknologier har indflydelse på virksomhedernes muligheder for at udvikle sig og agere på et stadig mere internationalt og foranderligt marked. De udfordringer, der følger af globaliseringen, har ikke blot betydning for den enkelte virksomheds produktion og handlerum, men også for udviklingen af det nationale og internationale arbejdsmarked.

Den globale konkurrence og de forandringer, der følger af den teknologiske udvikling, har betydning for virksomheder og brancher, og for udviklingen af det nationale og internationale arbejdsmarked. Virksomhedernes ændrede produktions- og samarbejdsformer forandrer vilkårene på arbejdsmarkedet, så der udvikles nye typer job og ansættelsesformer og sker forandringer i forhold til, hvilke job der vil være til rådighed for den enkelte.

Internationaliseringen af virksomheders udvikling, produktion, salg og service medfører løbende forandringer af hele brancher og erhverv. Hermed ændres både indhold og ansættelseskrav i de job, der er tilgængelige. Ændringerne betyder endvidere, at vilkår for innovation og iværksætteri vil være underlagt både en øget global konkurrence og et foranderligt marked.

De hastige ændringer, der finder sted i virksomhedernes produktions- organisations- og samarbejdsformer, ændrer ikke blot på det landskab, som virksomheder og organisationer navigerer i. Der stilles også nye krav og udfordringer til ledere og ansatte.

Med baggrund i disse forhold har arbejdskendskab til formål at bringe eleven forudsætninger for at kunne afdække sine egne muligheder på arbejdsmarkedet, både med viden om de vilkår, der gælder nu og fremover, samt med viden om de udviklingspotentialer, der er indeholdt.

De færdigheder og den viden, som eleverne skal opnå i valgfaget arbejdskendskab, har afsæt i følgende to kompetenceområder:

- Virksomhed og arbejdsmarked
- Job og karriere

Undervisningen i de to kompetenceområder tilrettelægges som en helhed og i et sammenhængende forløb.

I kompetenceområdet virksomhed og arbejdsmarked skal eleven have viden om betydningen af globalisering og konkurrence i et virksomheds- og arbejdsmarkedsperspektiv. I kompetenceområdet job og karriere giver arbejdskendskab eleverne forståelse af, hvordan forandringerne i virksomhederne og på arbejdsmarkedet forandrer ansættelsesvilkår og karrieremuligheder.

© Colourbox

1.1 Særlige arbejdsmåder og planlægningsmodeller

Undervisningen kan sammensættes på tværs af de to kompetenceområder med elementer, der bringer eleverne viden om generelle arbejdsmarkedsforhold. Denne viden kan eleverne koble til deres overvejelser over deres fremtidige tilknytning til arbejdsmarkedet.

Læringsforløb sammensættes, så både teoretiske og praktiske forløb indgår. Dog skal hovedvægten være, at eleverne opnår konkrete erfaringer med forskellige virksomheders funktion og praksis.

Arbejdskendskab placeres som et-årigt valgfag i enten 7., 8. eller 9. klasse. Eleverne kan dog vælge valgfaget på flere årgange. Har eleven arbejdskendskab i 9.klasse, skal faget indgå i elevens obligatoriske projektopgave. Hermed skal der i planlægningen af faget og i valg af arbejdsmåder tages højde for, at elevernes afsæt og intentioner kan variere.

Indhold og temaer i arbejdskendskab har sammenhæng med det obligatoriske emne uddannelse og job. Faget bygger således på de færdigheds- og vidensmål, som er indeholdt i uddannelse og job, hvis arbejdsmåder og planlægningsmodeller også kan anvendes i arbejdskendskab.

For elever, der har brug for en skole- og vejledningsindsats, kan arbejdskendskab indgå i særligt tilrettelagte læringsforløb, bl.a. med erhvervspraktikforløb. Valgfaget kan dermed understøtte elevens udvikling af parathed til uddannelse og til valg af uddannelse. I det hele taget kan elever med deres valg af arbejdskendskab have personlige og karrieremæssige intentioner, ønsker og mål, der kan understøttes eller opfyldes i faget. Det gælder for den elev, der ønsker kontakt til en mulig kommende læreplads. Det gælder for den elev, der har ideer om engang at etablere egen virksomhed. Denne variation af ønsker og mål hos eleverne stiller krav til planlægningen, til arbejdsmåder og til udvælgelse af aktiviteter, temaer, læremidler mv. Den enkelte elev skal i faget mødes med et indhold, der er både relevant og aktuelt i forhold til elevens forudsætninger, ressourcer og mål.

Arbejdskendskab har i både indhold og aktiviteter tæt tilknytning til virksomheder, arbejdsmarkedet, erhverv og brancher. Undervisningen planlægges og gennemføres derfor i samarbejde med det omgivende samfund. Der tages endvidere udgangspunkt i de muligheder, lokalområdet har for besøg på virksomheder og inddragelse af gæstelærere fra virksomheder, erhverv og forskellige arbejdsliv. I forløb kan desuden medvirke forældre, rollemodeller og arbejdsmarkedets organisationer.

I udvælgelsen af læremidler og øvrigt indhold tages derfor udgangspunkt i elevernes personlige interesseområder samt i aktuelle lokale og nationale begivenheder. De emner, der fokuseres på i undervisningen, tager dermed afsæt i elevernes konkrete interesser og i aktuelle begivenheder, der kan have betydning for arbejdsmarkedsudvikling og jobmuligheder. Dette kan fx være åbning af virksomheder i lokalområdet eller aktuelle lokale, regionale eller nationale initiativer, der knytter an til innovation og iværksætteri.

Gennem undervisningen får eleverne mulighed for at fordybe sig i emner af relevans for deres fremtidige karriere. Dette kan være i emner, der øger elevernes viden om, hvordan forskellige jobmuligheder kan relateres til deres interesser. Det kan foregå i emner, der bidrager til konkretisering af elevernes viden om, hvad det vil indebære at stille mod en specifik form for arbejde eller beskæftigelse.

Valgfaget skal bidrage til, at eleverne kvalificeret kan koble viden og praksiserfaringer med de forestillinger, de har om en fremtidig tilknytning til arbejdsmarkedet. Faget giver dermed eleverne nye perspektiver på deres karrierevalg og kan dermed styrke deres grundlag for valg af ungdomsuddannelse.

1.2 Faglige begreber og fagspecifikke arbejdsmåder

Karriere og arbejdsbegreb

Valgfaget arbejdskendskab har bl.a. til formål at øge elevernes viden om forhold, der har relevans for deres kommende tilknytning til arbejdsmarkedet. Her indgår også udvikling af elevernes evne til at koble viden og praksiserfaringer til overvejelser over fremtidigt arbejdsliv.

I faget anvendes begrebet karriere i tilknytning til de overvejelser, eleverne har om deres fremtidige tilknytning til arbejdsmarkedet. Tidligere anvendtes begrebet primært som forklaring på personers opstigning i et arbejdsrelateret hierarki. I dag anvendes begrebet i dets oprindelige betydning; som en samlet benævnelse for en persons erhvervmæssige løbebane eller livsbane.

Når der i valgfaget arbejdskendskab inddrages emner af relevans for elevernes fremtidige karriere, er dette udtryk for, hvordan faget bidrager til, at eleverne kobler konkret viden og praktiske erfaringer med deres valg og fremtidsforestillinger.

Endvidere øger faget elevernes viden om generelle forhold på arbejdsmarkedet, herunder viden om de udfordringer, den enkelte virksomhed har som følge af globaliseringen. I arbejdskendskab er fokus derfor rettet på de forskellige betydninger, globaliseringen kan have for arbejdsgivere, arbejdstagere, virksomheder og iværksættere. Dette gælder ikke mindst, når der i arbejdskendskab indgår temaer, hvormed eleverne får viden om menneskers forskellige betingelser og forhold i forskellige karriereforløb.

Faget skal desuden bringe eleverne viden om præmisser for innovation og iværksætteri. Eleverne skal have indblik i de rammer og vilkår, som virksomheder og organisationer kan være underlagt. Faget bidrager desuden til, at eleverne opnår øget kendskab til forskellige måder at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet, bl.a. i forskellige typer ansættelse.

---

2. Læringsmålstyret undervisning

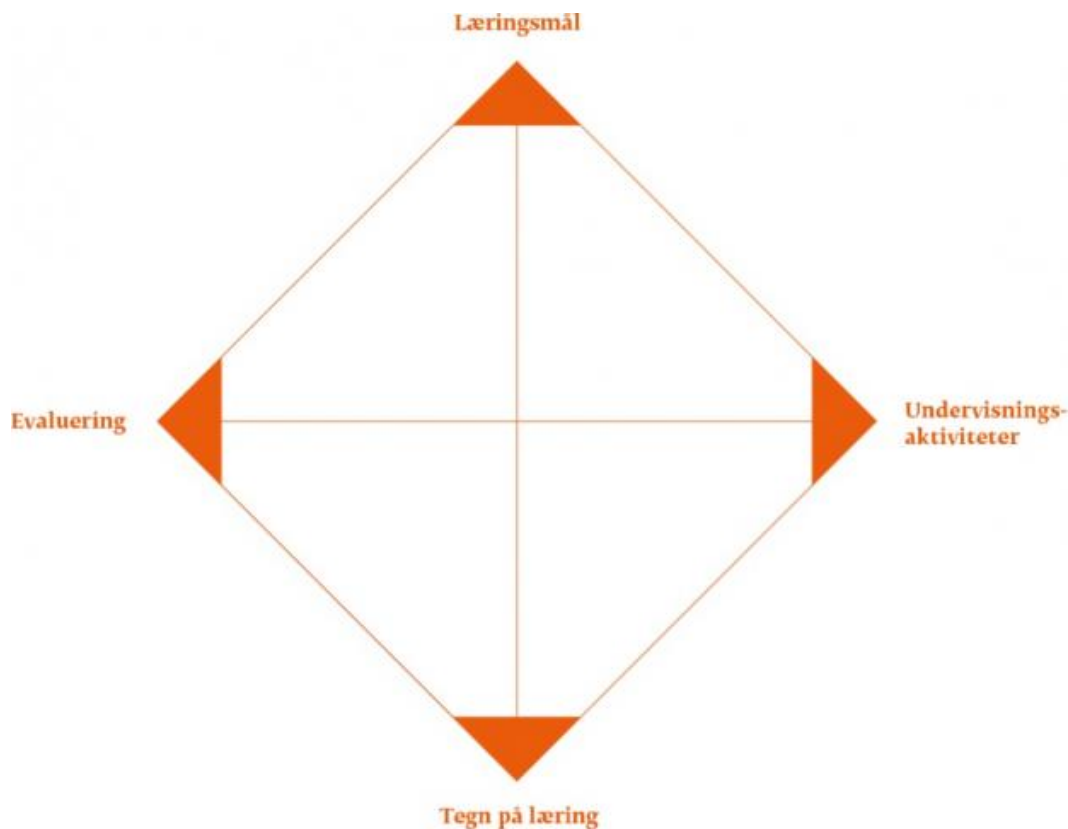
Den læringsmålstyret undervisning tager udgangspunkt i et systematisk arbejde med læringsmål. Læringsmålene er mål for det, eleverne skal lære og er styrende for lærerens valg af undervisningens indhold, forløb og aktiviteter. De nye Fælles Mål skal understøtte lærerens arbejde med læringsmål.

2.1 Den didaktiske model: Fire indbyrdes afhængige faktorer

I læringsmålstyret undervisning hænger valg af læringsmål, valg af undervisningsaktiviteter, tegn på læring og evaluering tæt sammen i alle faser af undervisningen.

Når et forløb har afsat i nogle bestemte læringsmål, vælges undervisningsaktiviteter, der fremmer netop disse læringsmål. Samtidig overvejer læreren tegn, der kan vise, hvor langt eleverne er i forhold til at opfylde læringsmålene. Valg af undervisningsaktiviteter hænger også sammen med, hvad evalueringen fra sidste forløb viste og dermed, hvilke læringsmål og undervisningsaktiviteter der vil skabe passende læringsudfordringer for alle klassens elever. I læringsmålstyret undervisning sigtes altså hele tiden mod et mål for elevernes læring.

© Undervisningsministeriet

Relationen mellem de fire indbyrdes afhængige dimensioner kan illustreres ved ovenstående model. Nedenfor gennemgås de fire dimensioner af relationsmodellen.

Det er lærerens opgave at nedbryde – eller omsætte – Fælles Mål til konkrete mål for, hvad eleverne skal kunne ved afslutningen af et undervisningsforløb. Det er mål, der angiver skridt på vejen til at nå det fælles læringsmål, og mål der kan forklares og gøres tydelige for eleverne. Med det udgangspunkt kan læreren skabe passende læringsudfordringer for alle elever.

© Undervisningsministeriet

Model 2: Nedbrydning af Fælles Mål til læringsmål for det enkelte undervisningsforløb

De indholdsvalg, valg af aktiviteter, af opgaver og af processer, som læreren foretager, skal være begrundet i, hvordan de understøtter alle elevers læring. Undervisningsaktiviteterne skal også planlægges med sigte på at give læreren viden om elevernes læringsudbytte, så læreren kan give eleverne feedback.

Læreren skal også afgøre, hvordan lærere og elever kan se tegn på, at målene er nået. Tegn er kriterier for målopfyldelsen og kan bestå af det, som eleverne kan kommunikere, færdigheder, de kan demonstrere i praksis, eller produkter de kan skabe. Læreren tolkning af tegnene hjælper læreren med at vurdere elevernes læringsudbytte og danner grundlag for lærerens feedback til eleverne om deres læringsresultater.

Læreren skal løbende evaluere, hvor eleverne er i forhold til læringsmålene, og hvordan de kan støttes og udfordres i at komme videre i retning af målene. En formativ evaluering gør det muligt for læreren at give eleverne feedback på deres læringsudbytte undervejs i forløbet. Den formative vurdering af elevernes læringsudbytte undervejs følges op af en summativ vurdering af samtlige elevers læringsudbytte, som danner afsæt for planlægningen af det næste forløb.

Læringsmålstyret undervisning foregår gennem tre faser: Planlægning, gennemførelse og evaluering. I hver af de tre faser har læreren øje for sammenhængen mellem læringsmål, valg af undervisningsaktiviteter, tegn på læring og evaluering, så alle elever får passende læringsudfordringer.

Læs mere om læringsmålstyret undervisning i Undervisningsministeriets vejledning om læringsmålstyret undervisning under relaterede moduler.

I nedenstående afsnit gennemgås de centrale overvejelser om læringsmålstyret undervisning i faget arbejdskendskab ud fra et eksempel på et undervisningsforløb.

2.2 Læringsmålstyret undervisning i faget arbejdskendskab

I arbejdskendskab skal eleverne opnå viden om det foranderlige arbejdsmarked og dets betydninger for arbejdslivet. Gennem konkrete oplevelser og fordybelse skal eleverne opnå kompetencer til at kunne vurdere karriereveje og -muligheder. Den målstyrede undervisning i faget tager afsæt i de læringsmål, som er beskrevet i Fælles Mål, og læreren udvælger mål herfra, som herefter er styrende for valg af indhold og aktiviteter i et konkret forløb.

Den læringsmålstyrede undervisning i arbejdskendskab skal bl.a. medvirke til, at indholdet og udbyttet bliver tydeligt for eleven. Når valgfaget kan forløbe over flere klassetrin og endvidere netop vælges af elever, der kan have forskellige afsæt og mål med faget, er målstyringen med til at kvalificere elevens udbytte. Arbejdskendskab er desuden kendetegnet ved, at flere aktører kan medvirke i såvel tilrettelæggelse som udførelse. Også derfor kan målstyringen give tydelighed i den ramme, der samarbejdes om.

Den læringsmålstyrede undervisning i emnet tager afsæt i de læringsmål, som er beskrevet i Fælles Mål. Der udvælges læringsmål herfra, som derefter er styrende for valg af indhold og aktiviteter i et konkret forløb.

I arbejdskendskab indgår følgende to kompetenceområder:

- Virksomhed og arbejdsmarked
- Job og karriere

Hvert af disse kompetenceområder har to kompetencemål. Et af kompetencemålene for kompetenceområdet job og karriere er fx "Eleven kan vurdere vilkår og muligheder i erhverv og beskæftigelse".

I hvert kompetencemål er to færdigheds- og vidensområder. I ovennævnte eksempel er færdigheds og vidensområderne: erhverv og job samt arbejdsliv og karriere.

Indrammet af hvert kompetencemål og færdigheds- og vidensområde er parvis færdigheds- og vidensmål. I færdigheds- og vidensområdet arbejdsliv og karriere er færdigheds- og vidensmålet ”Eleven har viden om karriere- og beskæftigelsesmuligheder på det nationale og globale arbejdsmarked”, samt ”Eleven kan vurdere karriereveje og beskæftigelsesmuligheder i et personligt perspektiv”.

Planlægningsfasen

Der vælges relevant kompetenceområde. Der tages herfra udgangspunkt i elevernes klassetrin samt det kompetencemål og færdigheds- og vidensområde, som indrammer det påtænkte forløb. Et parvis færdigheds- og vidensmål udvælges til det konkrete forløb.

Disse mål nedbrydes og beskrives til konkrete læringsmål for forløbet. I beskrivelsen af læringsmålene er der fokus på, hvad eleverne konkret skal vide og konkret skal kunne, når forløbet er gennemført.

Til hvert læringsmål beskrives de tegn på læring, som forløbet skal vise hos den enkelte elev. Disse beskrivelser af tegn på læring udformes i tre niveauer, hvor det første niveau gælder de tegn på læring, som et tilfredsstillende udbytte hos eleven kan vise. Tegn på læring i niveau to og tre gælder, når elever viser yderligere udbytte, heri mere viden og flere færdigheder.

Til elever, der kan udfordres yderligere, er der udfordringsopgaver, hvormed eleven på egen hånd kan fordybe sig i et eller flere af fagets temaer.

I udarbejdelsen af konkrete læringsmål kan andre parvise færdigheds- og vidensmål indgå, hvor det er relevant. Eksempelvis kan der i målene for færdigheds- og vidensområdet arbejdsliv og karriere indgå mål for færdigheds- og vidensområdet erhverv og job.

Når arbejdskendskab er kendetegnet af, at læringsforløb og –aktiviteter involverer andre aktører end lærerne og desuden foregår i andre læringsrum end skolens, kan udvælgelse og udarbejdelse af mål samt evaluering af elevens udbytte ligeledes inddrage andre faggrupper, aktører mv.

Arbejdet med og tydeligheden i mål er, når flere aktører og læringsrum indgår, til støtte for den fælles planlægning, men også til inspiration. For hermed kan mangfoldigheden af ideer, aktualitet, læremidler, arbejds måder og aktiviteter netop indrammes og relateres målrettet til uddannelse og Job.

Gennemførelse

Inden for rammerne af Fælles Mål skal undervisningen tilrettelægges, så den knytter an til de specifikke læringsmål for valgfaget arbejdskendskab. Inden for denne ramme skal undervisningen gennemføres, så elevernes forskellige interesser og forudsætninger imødekommes.

I relation til undervisningsdifferentiering skal der endvidere undervejs i forløbet tages afsæt i elevernes ønsker og forudsætninger. Dette kan fx ske ved, at der gennemføres virksomhedsbesøg inden for brancheområder, som eleverne har udvist særlig interesse for, eller at der i variationen af læremidler og deres niveauer er faglige udfordringer til alle elever.

Evaluering

Både undervejs og ved afslutning af forløb skal der følges op på, om de konkrete læringsmål er nået. Den enkelte elevs læringsudbytte evalueres bl.a. på baggrund af tegn på læring. Dette sker også undervejs med henblik på, at justeringer må foretages i forhold til det planlagte indhold og de valgte aktiviteter.

Et eksempel på målstyret forløb i arbejdskendskab

I kompetenceområdet virksomhed og arbejdsmarked er kompetencemålet: "Eleven kan vurdere betydningen af forhold for arbejdsmarked og virksomhed".

I dette eksempel vælges færdigheds- og vidensområdet arbejdsmarkedsforhold, hvor følgende par færdigheds- og vidensmål gælder: "Eleven har viden om arbejdsmarkedets strukturer, mekanismer og samfundsmæssige betydning" samt "Eleven kan diskutere forhold og mekanismer af betydning for arbejdsmarkedet lokalt, nationalt og internationalt".

Disse færdigheds- og vidensmål nedbrydes ved, at der beskrives konkrete læringsmål for eleverne som fx:

- Eleverne har kendskab til lokale håndværks- og produktionsvirksomheder
- Eleven har kendskab til lokale virksomheders betydning for lokalsamfundet
- Eleverne har kendskab til servicevirksomheders funktioner og betydning for lokalsamfundet
- Eleverne kender til de lokale arbejdsmarkedsforhold i et historisk og aktuelt perspektiv

Herefter beskrives tegn på læring, der er knyttet til et eller flere af de konkrete læringsmål. I eksemplet nedenfor har tegn på læring afsat i læringsmålet: "Eleverne har kendskab til servicevirksomheders funktioner og betydning for lokalsamfundet".

Herfra kan følgende være tegn på læring i tre niveauer;

1. Eleven kan beskrive offentlige og private servicevirksomheders opgaver i lokalsamfundet
2. Eleven kan beskrive offentlige og private servicevirksomheders betydning for lokalsamfundet
3. Eleven kan redegøre for forskellige typer servicevirksomheder og vurdere deres betydning for lokalsamfundet

For elever, der dertil kan udfordres til selvstændig fordybelse, kan udfordringsopgaven være: "Du skal give oplæg til fælles drøftelse i klassen om ligestilling på arbejdsmarkedet".

---

3. Undervisningens indhold og tilrettelæggelse

Læreren skal tilrettelægge undervisningen med sin viden og erfaring, så hvert enkelt elev lærer så meget som muligt. Det er også vigtigt, at undervisningen er anvendelsesorienteret og varieret. I afsnittet gennemgås centrale overvejelser om undervisningens tilrettelæggelse og indhold i faget arbejdskendskab.

3.1 Undervisningsdifferentiering og inkluderende undervisning

Valgfaget arbejdskendskab øger elevernes kendskab til arbejdsmarkedet og til forskellige typer job- og beskæftigelsesmuligheder og kan dermed bidrage til at udvide og understøtte elevernes valgperspektiv. Undervisningen skal tilrettelægges i overensstemmelse med elevernes konkrete interesser og behov, fx i forhold til fordybelse og/eller konkretisering af den viden og de erfaringer de allerede har.

For de af skolens elever, som har vanskeligt ved at koble egne interesser og ønsker med aktuelle muligheder i job og beskæftigelse, kan dette derfor bidrage til at konkretisere deres overvejelser og dermed give dem et bedre grundlag for at vælge karrierevej. Dette kan bl.a. ske ved, at eleverne opnår konkret viden om de beskæftigelsesmuligheder og ansættelsesformer, der findes inden for deres interesseområde.

Andre elever kan have svært ved at koble egne forudsætninger med de muligheder, der findes på arbejdsmarkedet. For disse elever kan undervisningen i arbejdskendskab være en mulighed for at få udvidet deres valgperspektiv gennem arbejde med forskellige typer job, kvalifikationsniveauer og ansættelsesformer.

3.2 Læremidler

En række brancher, erhverv og faglige organisationer stiller læremidler og ideer til undervisningsforløb til rådighed. Endvidere er der på en række virtuelle platforme både læremidler og inspiration til planlægning og udvikling af læringsforløb.

Læremidler i arbejdskendskab skal generelt kendetegnes af aktualitet og relevans, når det netop er temaer som job, arbejdsmarkedsforhold, branchekendskab, beskæftigelse, iværksætteri og virksomheders indhold og udvikling, der indgår. Vigtigt i udarbejdelse og valg af læremidler er også, at der tages afsæt i elevernes forudsætninger, ønsker, interesser og ressourcer.

Endvidere er der i de aktiviteter, der inddrager det omgivende samfund, en del muligheder for at indsamle læremidler og inspireres til læringsforløb. Det gælder bl.a. ved besøg på og fra virksomheder, uddannelsessteder, erhverv, brancher og organisationer, ved besøg på bl.a. uddannelsesmesser, ved elevernes introduktionskurser i 8. klasse og brobygningsforløb i 9. klasse.

I de erhvervspraktikforløb, som arbejdskendskab kan indeholde, vil eleverne desuden selv kunne opsøge, skaffe eller selv udfærdige læremidler til brug i undervisningen.

3.3 Varieret og anvendelsesorienteret undervisning

Undervisningen i arbejdskendskab tilrettelægges med vægt på aktiviteter, der foregår uden for skolen, fx som besøg på virksomheder og i organisationer. Der lægges vægt på, at eleverne opnår konkrete indtryk af, hvordan arbejdslivet kan forme sig for mennesker i forskellige typer af beskæftigelse og for vilkår gældende for både ansatte, ledere og iværksættere.

I undervisningen gøres desuden brug af gæsteundervisere, der fx kan være forældre, rollemodeller og repræsentanter fra forskellige organisationer. Besøg fra arbejdsmarkedets organisationer kan bidrage til at øge elevernes konkrete viden om arbejdsmarkedsforhold og vilkår inden for forskellige beskæftigelsesområder. Besøg af forældre eller rollemodeller, hvor der er fokus på forskellige karrierehistorier, kan give eleverne indblik i, hvordan forskellige voksnes karriereforløb har formet sig, og hvordan interesser og muligheder har spillet sammen med de valg, de har truffet undervejs.

Variationen i undervisningsformer bidrager til, at eleverne får et bredere perspektiv på deres forståelse af arbejdsmarkedet. Besøg på virksomheder kan desuden give eleverne mulighed for at knytte kontakter til arbejdsmarkedet. Undervisningen kan således bidrage til, at eleverne kan konkretisere deres karriereovervejelser samt knytte kontakter, som kan støtte dem i fremtidig job- og praktikpladssøgning.

3.4 Den åbne skole og understøttende undervisning

Det samarbejde, der etableres i valgfaget arbejdskendskab med virksomheder og organisationer, kan med fordel anvendes i andre undervisningssammenhænge, hvor kontakt til det omgivende samfund indgår i undervisningsforløb eller i tværfaglige projekter. Ligeledes kan resultaterne fra elevernes besøg i virksomheder og organisationer inddrages i andre undervisningssammenhænge.

I forbindelse med den understøttende undervisning og den længere undervisningsdag kan elementer fra arbejdskendskab desuden integreres som forløb, der går på tværs af skolens fag, og hvor der inddrages både forældre og vejledere fra Ungdommens Uddannelsesvejledning.

3.5 Projekt opgaven

Emner, der indgår i valgfaget arbejdskendskab, kan indgå i elevernes projekt opgave, der går på tværs af skolens fag og emner. Flere af de emneområder, som indgår i fagets læringsmål, kan indgå i de tværfaglige temaer, som danner afsæt for elevernes problemformuleringer, fx med koblinger til læringsmål i dansk, samfundsfag og historie.

---

4. Kompetenceområderne i valgfaget arbejdskendskab

Der er to kompetenceområder i Arbejdskendskab:

1. Virksomhed og arbejdsmarked
2. Job og karriere.

Undervisningen skal lede frem til, at eleverne kan vurdere sammenhænge mellem de forhold, der karakteriserer arbejdsmarkedet og virksomhederne, og de vilkår og muligheder, som disse giver for job og karriere.

4.1 Virksomhed og arbejdsmarked

I kompetenceområdet virksomhed og arbejdsmarked er færdigheds- og vidensmålene beskrevet under færdigheds- og vidensområderne: arbejdsmarkedsforhold samt brancher og virksomheder. Undervisningsforløb kan tilrettelægges som sammenhængende forløb med mål, der går på tværs af de to færdigheds- og vidensområder. Undervisningen skal lede frem til, at eleverne både opnår kendskab til generelle arbejdsmarkedsforhold og til branche- og virksomhedsspecifikke vilkår for job og karriere.

Kompetenceområdet skal bidrage til at udvikle elevernes generelle viden om virksomheders samfundsmæssige funktion og de vilkår og forudsætninger, som forskellige typer virksomheder kan være underlagt. Eleverne arbejder bl.a. med undersøgelser af konkrete virksomheders organisations- og ledelsesforhold, med eksempler hentet fra forskellige brancher og fra både offentlige og private virksomheder. Endvidere inddrages forhold af betydning for innovation og iværksætter i relation til både nye og eksisterende virksomheder.

Kompetenceområdet skal desuden bidrage til at udvikle elevernes forståelse af generelle arbejdsmarkedsforhold, herunder de strukturer og mekanismer, som kan have betydning for markedets udvikling og funktion. I undervisningen inddrages desuden forhold, der vedrører arbejdsmarkedets samfundsmæssige rolle og betydning, herunder temaer, der knytter sig til betydningen af et velfungerende arbejdsmarked.

Eksempel: virksomhed og arbejdsmarked

Et undervisningsforløb, der retter sig imod kompetenceområdet virksomhed og arbejdsmarked, kan tilrettelægges som en kombination af læreroplæg og oplæg til elevernes egne undersøgelser. Forløbet kan fx tage afsæt i temaer, der knytter an til arbejdsmarkedets rolle og funktion i et historisk og aktuelt perspektiv. Herefter kan der lægges op til selvstændige undersøgelser, hvor eleverne skal undersøge, hvilke virksomheder der findes i lokalområdet. Elevernes egne undersøgelser kan fx omhandle:

- Brancher og virksomheder, som findes i lokalområdet
- Udvalgte virksomheders særlige karakteristika fx produktion/service, og de vilkår der kan knytte sig hertil fx udvikling, markedsføring, salg m.v.
- Virksomhedens struktur, organisering og personale
- Kvalifikationskrav og kompetenceprofiler for forskellige typer ansatte

Undervisningsforløbet kan afsluttes med elevernes præsentationer af 'den virksomhed, de har valgt, samt fælles opsamling, hvor virksomhedstypen diskuteres i et bredere samfundsperspektiv fx i forhold til branchetilhørsforhold, beskæftigelse m.v.

4.2 Job og karriere

I kompetenceområdet job og karriere er videns- og færdighedsmålene beskrevet under overskrifterne: erhverv og job og arbejdsliv og karriere. Undervisningsforløb kan tilrettelægges som sammenhængende forløb, indeholdende mål der går på tværs af disse og dermed lede frem til, at eleverne opnår kendskab til forskellige typer job og erhverv og til, hvordan disse kan kobles til karrieremål.

I kompetenceområdet job og karriere skal eleverne undersøge konkrete eksempler på arbejdsforhold og ansættelsesformer i forskellige typer job og erhverv, og de skal opnå forståelse for arbejdslivet i et livslangt perspektiv. Undervisningen har fokus på sammenhænge mellem nationale og internationale jobmuligheder og på koblingen mellem disse muligheder og elevernes egne ønsker og forestillinger om arbejdsliv og karriere.

Eksempel: job og karriere

I kompetenceområdet job og karriere skal eleverne opnå et bredere kendskab til job og erhverv, og hvordan disse kan relateres til de interesser og forudsætninger, som eleverne har. Et undervisningsforløb kan tage afsæt i temaer, der knytter an til elevernes forståelse af sammenhængen mellem jobtyper og ansættelsesforhold i forskellige brancher og elevernes egne undersøgelser af:

- Et brancheområde eller et erhvervs særlige karakteristika fx arbejdsområde, produktions- og arbejdsforhold, ansættelsesvilkår m.v.
- Typiske job inden for området/erhvervet fx jobindhold, ansættelsesvilkår, arbejdsformer m.v.
- Beslægtede job og brancher.

Forløbet kan afsluttes med elevernes præsentation af brancheområdet/erhvervet og diskussion af de aktuelle jobmuligheder, som findes inden for dette.

Relaterede moduler

Kom godt i gang med arbejdet med læringsmål

Emneord

Vejledning,

Baggrundsoplysninger om siden
